

הוועדה הציבורית לבחינת המתווה לשידור הציבורי העתידי בישראל

סיכום דיון- ישיבה מס' 6 - 7.11.2013

נוכחים :

רם לנדס- יו"ר

עופר מרגלית בשם יוני רגב

דנה נויפלד

יאיר אלוני

יהונתן רוניק

קרני זיו

דפנה גלוק

צביקה גולדברג

גילאל ספדי

אסי קליין- לשכה משפטית, משרד האוצר

מוזמנים : איגוד התסריטאים

איגוד העורכים

איגוד המפיקים

מהלך הישיבה :

חלק א: איגוד התסריטאים

נציגים: עמית ליאור - יו"ר האיגוד; ליאור תמאם - מנכ"ל האיגוד; ליאת קמינצקי, עלמה גויהר, אבנר ברנהיימר- הנהלת האיגוד

נציגי האיגוד בירכו על הקמת הוועדה, אך יחד עם זאת הופתעו שנודע להם על הקמתה דרך העיתונות.

• חשיבות עידוד היוצרים המקומיים

לדעתם של נציגי האיגוד, היוצרים צריכים להיות חלק מהוועדה והם רואים חשיבות רבה בשיתוף של היוצרים המקומיים בהחלטות הוועדה. חוק רשות השידור קובע, בין היתר, כי תפקידה של רשות השידור לקדם היצירה העברית והישראלית. על כן, רשות השידור היא גוף שאמור להוביל את היצירה המקומית בכל המקומות בהם אין אינטרס מסחרי להשקיע ולהפיק. ערוץ ציבורי צריך להיות בית של היצירה הישראלית והיום רוב היוצרים לא יוצרים בשביל רשות השידור.

כך למשל, השקעה בסוגה עילית- מתוך סך תקציב המיועד לרכישת התוכן (מה שאמור להיות 36% בהתאם לחוק רשות השידור) כיום 15%, מתוכם 5% - דרמה.

יו"ר האיגוד עדכן את חברי הוועדה בדבר העתירה לבג"ץ שהוגשה ע"י האיגוד בנוגע להשקעות הרשות בהפקות מקור, ועל הפיקוח של בג"ץ על הוצאות הרשות בעקבות העתירה.

וכן ציין, כי הרשות כגוף ציבורי צריכה לייצג פלורליזם, מגוון דעות, חדשות, ואבטיפוס לנאותות הפקה. למרות ציפייה לגיטימית זו, אופן התנהלות הדברים ברשות הוא לא כך- הדרכים שבהן מתקבלות החלטות על הפקות הן לא שקופות ויש שמועות שונות בנושא. ה"קול קורא" להפקות מנוהל בצורה לא מקצועית. איגוד היוצרים אף פנה בעניין זה לרשות השידור בבקשה להקים ועדה מקצועית לעניין התוכן בהשתתפות היוצרים, אך ועדה כזאת לא הוקמה.

במקום שהערוץ הציבורי יהיה נושא הדגל של הפקות סוגה עילית, הוא מהווה חלק זניח בעבודת היוצרים, ש"מחפשים את עצמם" במקומות אחרים.

• ניתוק הזיקה של השידור הציבורי מהפוליטיקה

נציגי האיגוד ציינו כי מספר ועדות שהוקמו במהלך השנים בעניין רשות השידור דנו, בין היתר, בזיקה הפוליטית למינויים של בעלי התפקידים ברשות השידור והשפעתה על התנהלות ואף המליצו על ניתוק הזיקה. לטענתם, יש ליצור ניתוק בין הפוליטיקה לרשות השידור שאם לא כן, לא יתאפשר ניהול נכון ותקין של הרשות. לשם כך, לדברי נציגי האיגוד, נדרש שינוי בחקיקה כמו למשל הצעת החוק של חבר הכנסת איתן כבל בנושא, שלדעתם יש לקדמה.

עוד צוין, כי גם לאחר תיקון 27 המצב לא השתנה המינוי של יו"ר הרשות והמנכ"ל היו מינוי פוליטיים. הוסבר במהלך הדיון, כי אין דרך לנתק את הפוליטיקה לגמרי מהליך המינוי, מאחר שבסופו של דבר גורם פוליטי ממנה את הראשון בשרשרת המינויים (השר הוא הגורם הממנה את יו"ר ועדת האיתור). אבל, יש היגיון בלהרחיק את הגורם הפוליטי מהמינוי של המנהלים בפועל ככל הניתן, וכבר היום יש שינוי בהקשר זה.

• הפקות - בעיות רשות השידור והצעות לשיפור

לדברי נציגי האיגוד, ערוץ ציבורי צריך לראות חשיבות בקידום סוגה עילית תוך ניהול תקציבים.

דרמות היסטוריות - בכלל לא מקבלות במה בערוץ הציבורי, לטענתם של נציגי האיגוד, בעוד בערוצים המסחריים אין סיכוי שיהיה ענין בהפקות מעין אלה. ואם רשות השידור הציבורית לא תקדם הפקות אלה, הרי שלא תהיה להם במה כלל.

הפקות דרמה - יצאו קולות קוראים מאד ספציפיים, לדוגמא בהפקה על משה רבנו הקולות הקוראים הופנו לחברות הפקה בלבד, ולא ליוצרים. לדבריהם של נציגי האיגוד, היום יש דרישה מאוד גדולה לדרמות טובות ואין סיבה שלא לייצר אותן בשיתוף עם ערוץ הציבורי.

הפקות קומדיה-סיטקום של עד 28 דקות - הובאה דוגמא של אחד מחברי האיגוד אשר הגיש הצעה למכרז להפקת קומדיה בתקציב של 250 אלף ₪ לפרק. בעקבות ההצעה הם הגישו לרשות השידור תקציר בן שלושה עמודים בלבד וזומנו לעשות "פיץ" מול יואב גינאי (מנהל תכניות) ומיקי הרץ. הם נאלצו להמתין זמן ממושך לקבלת תשובה, אשר גם לאחריה הגמישו את נאותות ההפקה לפי דרישות כאלה ואחרות, ולאחר מכן התעכבו רבות לקראת החתימה, תוך התגלגלות מוועדה לוועדה ברשות השידור. אבל בסופו של דבר ההחלטה על התוכן התקבלה בעקבות תקציר של 3 עמודים בלבד ושיחה עם מנהל התוכניות (הובהר כי בערוצים מסחריים ובפלטפורמות הרב ערוציות החלטה על הפקת סידרת דרמה/קומדיה וכו' מתקבלת רק בסופו של תהליך פיתוח ארוך של התוכן כולל כתיבת פרק או פרקים לפני ההחלטה הסופית תוך דיאלוג מקצועי בין היוצרים המפיק והגוף המשדר). כלומר לרשות השידור אין כיום את המערך והכלים המקצועיים להעריך תוכן ולקבל החלטות מקצועיות לגביו.

דוגמא נוספת, סדרת סאטירה בשם "היהודים באים", לדבריהם של נציגי האיגוד, מדובר בסדרה מאוד איכותית שהופקה ברשות השידור, אך עלייתה למסך הוקפאה ויוצרי הסדרה נותרו מתוסכלים, ללא במה ליצירה שלהם.

קולנוע - בשנים האחרונות, לטענתם של נציגי האיגוד, לא הייתה כלל השקעה של רשות השידור בקולנוע, יצוין כי גורמי השידור המסחריים גם הם מחויבים להשקיע בקולנוע.

הפקות בשפה הערבית - איגוד התסריטאים מייצג בין היתר גם את היוצרים דוברי שפה ערבית. לדבר, סדרות בשפה הערבית יכולות להצליח, אם סדרה מעולה לא משנה באיזו שפה היא. כל העולם מתעניין ביצירה ישראלית גם בשפה הערבית ורק ערוץ הציבורי היחיד בישראל לא. על הערוץ הציבורי לתת במה לכל המגזר, וזאת אף מבחינה תקציבית. יש להפוך את הערוץ לערוץ רלוונטי לכל מגזר בישראל.

בעיית השקיפות: עניין השקיפות לגבי הוצאות של רשות השידור על הפקות התעורר בעקבות הבג"ץ, עד אז לא הייתה שקיפות לגבי ההוצאות של רשות השידור. מדובר בבעיה שתקבל משנה תוקף בעתיד כאשר סכומי ההשקעה יגדלו. לדבריהם של נציגי האיגוד, הכסף הציבורי יורד לטמיון ללא כל ערך ליצירה, ויש מקום ליצור עניין בשידור הציבורי הישראלי.

כך למשל, רשות השידור הוציאה קול קורא לסדרות של "וואן אופיס" (סדרה של סרטים קצרים) בתקציב של 250 אלף ש"ח. שזה תקציב שלא מאפשר נאותות הפקה של סרט דוקמנטרי או סרט מתוסרט ראוי.

לטענתם של נציגי האיגוד, יש להבטיח פיזור הפקות בידי גורמי הפקה מגוונים - אסור שיתנו להפקה אחת יותר מ-15% מתקציב הפקות הרשות, וזאת גם כדי לנטרל את שיקולים הלא ענייניים. נציגי האיגוד הסבירו, כי 15% זאת הייתה הצעה שלהם, והסכום יכול להספיק ל-2-3 הפקות (אסף אמיר יכול להרחיב בנושא).

נוסף על כן, לדעתם של נציגי האיגוד, מתוך ההשקעה בסוגה עילית יש מקום לקביעת תמהיל. בזמנו, איגוד התסריטאים הציע תמהיל של 55% דרמה ו-45% דוקו (כולל תעודה ותכניות תחקיר).

לדעתם של נציגי האיגוד, נציגי היוצרים חייבים להיות חלק מהליכי קבלת ההחלטות בוועדות הרשות השונות. היום במליאה אין נציג יוצרים. בחוק החדש מקומו מובטח אך זה עדיין לא התממש.

בהקשר זה, נציגי האיגוד ציינו כי העובדה שהרפורמה מחייבת את הרשות להוציא כסף החוצה היא חיובית, עם זאת אין היא מטפלת בבעיות האמיתיות של הרשות. ההבראה של הרשות מבפנים היא פחות מעניינם של התסריטאים, אך הם מאמינים שאם הכסף אכן יצא החוצה ואם אכן יהיה פיקוח ראוי על ההוצאה, בפן הצר של ההפקה והיצירה, הדבר יגרום לשיפור ויהיה מסך טוב יותר. מצד שני, לא חייבת להיות הפרדה, לדעתם, בין גוף שמתנהל באופן מקצועי לבין ההפקות בחוץ - יש מודל כזה (BBC) והוא עובד טוב, ועל כן אפשרי.

• **זכויות היוצרים בהפקה**

"תל"י" הינה חברת התמלוגים של יוצרי הקולנוע והטלוויזיה. "סעיף תל"י" - עוסק בתמלוגים.

בחוזה ההתקשרות של רשות השידור קבוע "סעיף תל"י" ורשות השידור משלמת ל"תל"י". אם זאת לטענתם של נציגי האיגוד, ליוצר עצמו אין כלל זכויות יוצרים ביצירה שלו. גם כשמדובר על הבעלות על התוכן אין כללים קבועים וזה משתנה מחוזה לחוזה. נציגי האיגוד מוכנים לבדוק כמה אחוזי בעלות בפועל הם קיבלו בהפקות אחרונות שהתקשרו לגביהן מול הרשות, עם זאת, הם סבורים שרשות השידור חייבת להכיר לפחות באופן חלקי בבעלות על זכויות היוצרים של היוצרים. (יצוין כי בערוצים המסחריים המצב גם מאוד קשה וגם בכבלים ובלווין שעד היום התחלקו באופן שווה עם היוצרים בבעלות מתחילת תהליך של סחף).

הובאו 2 דוגמאות למודל מוצע של שמירת הזכויות על היצירה:

1. תסריטאי כותב תסריט ונותן רישיון למפיק להפיק והמפיק נותן רישיון לערוץ לשדר. הבעלות על התסריט הינה של התסריטאי, הבעלות על ההפקה הינה של המפיק ואילו רק זכות השידור הינה של הגוף המשדר.

2. המפיק מעביר את כל הזכויות למשדר, אבל עדיין יש לו זכות למכור את זכויות היצירה לגורמים אחרים.

הנושא של סחירות היצירה הוא חשוב מאד וראוי לדיון מורחב בוועדה היות ובמצב הקיים לא נשאר הרבה ליוצרים. מרבית התסריטאים הם פריילנסרים (אינם שכירים כמו בארה"ב), והתמלוגים מהווים פיצוי לכאורה על העדר תנאים סוציאליים.

לסיכום ביקשו נציגי האיגוד התסריטאים לציין כי אסור לשכוח שמדובר לא רק בתסריטאים אלא גם במשפחות שלהם והדגישו שלדעתם על ערוץ ציבורי להיות הבמה המרכזית לתסריטאים ישראלים.

חלק ב: איגוד העורכים- נגה בריינס:

עורכי קולנוע, טלוויזיה (פוסט פרודקשין)

גבי בריינס סיפרה לחברי הוועדה כי לאיגוד העורכים יש עניין מתמשך מול רשות השידור. רשות השידור מפיקה בעצמה אך כיוון שאין לרשות השידור טכנולוגיה טובה ומעסיקה עורכים עובדי קבלן (וזאת בנוסף לעורכים שמועסקים ישירות ע"י רשות השידור). עורכים עובדי קבלן מועסקים באמצעות גורם מקשר בינם לבין רשות השידור (כגון אולפני ת"א). מרבית תכניות של רשות השידור נערכים היום באולפני ת"א.

עורכי הוידאו של מבט שני למשל, לדבריה של גבי בריינס, הם עורכים שעובדים עבור הרשות כפריילנסרים כבר שנים, עוד מתקופת החדשות המקומיות. כבר לפני מספר שנים, כאשר אולפני ת"א זכו במכרז של רשות השידור. לטענתה של גבי בריינס, שכר העורכים ירד בצורה דרמטית, כאשר הוסבר להם שהדבר ישתנה כאשר הם יועסקו כעובדים מן המניין, הדבר לא קרה עד היום וזאת, לטענתה של נגה, על מנת להימנע מיחסי עובד-מעביד. בתחילת הקדנציה של אמיר גילת היה ניסיון לשנות את הדבר, אך גם זה ללא הצלחה.

גבי בריינס ציינה כי המצב הזה עולה לרשות השידור הרבה כסף ואולפני ת"א מצדם מרוויחים מהמצב: תשלום לאולפנים - שוטף +45, תשלום לעורכים - שוטף +90. המכרז שמתחדש מדי שנה כבר 13 שנה. איגוד העורכים, לדבריה, לא קיבלו לעיון את המכרזים האלו מרשות השידור על אף שביקשו. לטענתה של נגה, מכרז לאולפנים מתחדש באופן כמעט אוטומטי כבר 13 שנה, אל מול אותם אולפנים- אולפני תל אביב כאשר יתר אולפנים יודעים שאין טעם לגשת למכרז. אולפני ת"א זכו גם בפילינג (דיגיטציה).

גבי בריינס עדכנה את חברי הוועדה כי התלונה של איגוד העורכים לגבי ההיבטים השונים של התקשרות בין רשות השידור לבין אולפני תל אביב מתבררת בימים אלו אצל מבקר המדינה.

לסיכום: השאיפה של העורכים היא לעבוד ישירות מול רשות השידור כפריילנסרים, ולא דרך האולפנים כגורם מקשר.

חלק ג: איגוד המפיקים - אסף אמיר ומריק רוזנבאום חבר הנהלת האיגוד

השקעה בהפקות מקור

נציגי איגוד המפיקים, עדכנו את חברי הוועדה אודות ההליך המתנהל בעניין זה בבג"צ. העתירה התייחסה לשנים עברו, אך השופט גרוניס הרים דגל של פיקוח גם לשנים הקרובות- עד 2014. לטענתם של נציגי האיגוד, 850 מיליון ₪ (תקציב רשות השידור) זה סכום שבעזרתו ניתן ליצור המון הפקות. עם זאת, בשנה האחרונה, במסגרת הדו"חות שהגישה רשות השידור לביהמ"ש עלה

כי רק 2% מהפקות הרבות שהוזמנו על ידי הרשות, אכן בוצעו בפועל. כל שנה רשות השידור חותמת על ביצוע הפקה אבל רק חלק קטן יוצא לפועל. לטענתם רשות השידור רושמת את ההוצאה בספרים באופן בעייתי. לדבריהם זה נרשם בספרים פעמיים: פעם אחת באת החתימה על החוזה (כהתחייבות עתידית) פעם שניה בעת הביצוע. ועדת הכלכלה בכנסת קיבלה את הדיווחים של רשות השידור ולא מצאה שהייתה בעיה כלשהי בהוצאות, לדעתם של נציגי האיגוד זה חלק מהקשר הפוליטי בין הרשות לבין הפוליטיקאים.

אחוזי ההשקעה בהפקות מקור כפי שנקבע בתיקון 27 של חוק רשות השידור, מהווים לדעתם פתרון זמני וחלקי בלבד. המטרה של הדיון הייתה שלפחות יהיה שיפור כלשהו בהוצאות של רשות השידור לתוכן שמופק על ידי יוצרים חופשיים, כיום אין כמעט בכלל הוצאות.

לדעתם של נציגי האיגוד, הרשות צריכה לעסוק בהפקת חדשות, ספורט ואקטואליה בלבד ואילו יתר ההפקות צריכות לצאת להפקה חיצונית ולהיבחר ע"י אנשי מקצוע עפ"י סטנדרטים מקצועיים. היו קולות קוראים שיצאו ולאחר שהוגשו מאות הצעות על ידי חברות הפקה ויוצרים, הם לא נענו כלל ולא קרה איתם כלום. מצד שני, נחתמו, לדבריהם, כל מיני הפקות "עוקפות קול קורא".

לדעתם של נציגי האיגוד, חלק מהתוכן יכול לצאת בקול קורא, וחלק יכול להישאר "אין האוס", כל עוד זה מתנהל בצורה מקצועית, וזאת בעיקר כאשר רוצים תוכן ספציפי.

לטענתם של נציגי האיגוד, יש קושי בכך שהקול קורא הוא תמיד בנושאי ספציפי. זהו כרטיס הכניסה של היוצרים להפקות של רשות השידור, ו"הזמנת התכנים" המוכתבת מלמעלה על ידי הרשות היא בעייתית. יש מקום לאפשר הגעה של תכנים "מלמטה", בהתאם לפניות של יוצרים.

חלוקה לז'אנרים - המפיקים מצפים שתהיה הגנה על הז'אנרים העליונים מצד הערוץ הציבורי, כגוף שאמור לשמר תרבות. מצד אחד לא רוצים לסבך את כללי הרגולציה, מצד שני כשהכול נותר פתוח יש פתח למניפולציות ולבלגן. אז הנושא צריך להיות מוסדר, צריך לקבוע כללים מוגדרים מה תפקידו של השידור הציבורי ומה הוא צריך להביא לצופה הביתה, כי מדובר בכסף של האזרחים.

קולנוע - לדבריהם של נציגי האיגוד, על רשות השידור יש חובה להשקיע השקעה שנתית בקולנוע לפי הנחיה של ועדת הכלכלה (ההנחיה היא בערך מאז 1992). לא ברור אם ההנחיה עודנה בתוקף. המפיקים סבורים שהשידור הציבורי גם הוא צריך להשקיע בקולנוע, בדומה להשקעה של הגופים המסחריים. לעומת זאת, לטענתם של נציגי האיגוד, רשות השידור קונה את הסרטים בחלוף הזמן וכתוצאה מכך במחיר יותר נמוך.

חובת פלורליזם בבחירת הפקות - ברשות השנייה יש מגבלה ש- 15% מסכום ההשקעה השנתית בהפקות מיועד לגוף הפקה אחד. אחד מחברי הוועדה שאל כיצד נקבע האחוז. תשובתם של נציגי האיגוד הייתה כי 5% זה מעט מידי, ומגביל, יהיו סדרות שאי אפשר יהיה להפיקן בסכום זה. 10% זה כבר בסדר, אבל 15% מאפשר גמישות.

זכויות יוצרים - כיום הזכויות הן של רשות השידור והדבר מביא למצב של חוסר כדאיות וחוסר מוטיבציה ליוצרים לפנות לרשות השידור. במצב היום, הבעלות נותרת באופן כמעט בלעדי בידי הרשות, ואין יכולת להרוויח מהפצה. יש הנחיה של מנכ"ל הרשות שהפצה תיעשה באופן בלעדי על ידי רשות השידור. המפיקים סבורים שאין סיבה שהרשות תהנה מהבעלות על היצירות.

באנגליה לדוגמא, הזכויות חוזרות למפיק אחרי תקופת השידור והגוף המשדר הרוויח מהשידור והמודל הזה עובד היטב.

בארה"ב לדוגמא, כל הזכויות עוברות למזמין התוכן, אבל שווי התוכן פי שתיים מעלות ההפקה לכן משתלם להשקיע.

לדעתם של נציגי האיגוד, לכל הפחות שהזכויות יוחזקו על ידי שני הצדדים במשותף, או שלגורם היוצר תהיה זכות למכור את תכניו לגורמים אחרים, במגבלות מסוימות.

נציגי האיגוד נשאלו האם צריכה להיות הבחנה בבעלות כאשר ההפקה היא מוזמנת או לא. תשובתם הייתה כי גם אם הרשות הביאה רעיון כללי, אין מקום לאפשר להם בעלות.

ארכיון- המפיקים מבקשים לבחון את הנושא של ארכיון, מאחר ולדעתם יש מקום שלרשות כגוף ציבורי יהיה ארכיון אך, אין מקום לבלעדיות. בארה"ב הגישה לארכיונים היא בחינם מאחר והשידור הציבורי ממומן מכספי הציבור.

הוועדה ביקשה מנציגי האיגוד המפיקים להעביר מסמך המתאר זכויות המפיקים בארץ ומודלים בעולם.

עדכונים לוועדה:

1. הוועדה עודכנה בדבר הדיון שהתקיים השבוע בבקשת אגודת העיתונאים להכריז על סכסוך קיבוצי ועל תוצאות הדיון.

2. המכרז להעסקת יועץ חיצוני לוועדה- הגשת הצעות תהיה עד 17.11.13.

לוח הזמנים המתוכנן לעבודת הוועדה:

הגשת הצעות למכרז ייעוץ- עד 17.11, ולכן, עד 21.11 צפויה להיבחר חברת ייעוץ. מיום הבחירה- תוך שלושה ימים יתקיים תדרוך מטעם הוועדה לחברה, ויינתנו שלושה שבועות לטייטה ראשונית של עבודת חברת הייעוץ.

בשבוע הבא- 14.11- תמשיך הוועדה את תהליך שמיעת המוזמנים.

לקראת הישיבה של 21.11- דפנה תכין הצעות בנוגע למבנה תאגידי (רשות ציבורית)+ דיון בשאלת הרגולציה על השידור הציבורי. התחלה של דיון על תוכן- קרני תוביל. דיון בנוגע לדרכי מינוי.

ל- 28.11- אגף התקציבים יכין הצעות בנוגע לתקציב וגביית אגרה, בנוסף, יתייחסו למשמעויות תקציביות ודרכי מימון במצב של סגירה.

12.12- דיון בטייטת הדוח הראשונה מחברת הייעוץ.

19.12- דיון נוסף עם הממונה על השכר (בין היתר דיון באפשרות לקביעת תמריצים למנהלים)

סוף חודש דצמבר ותחילת ינואר- עבודה על טייטות דוח וועדה.

31.1.14- הגשת דוח וועדה.

יש מקום להכין כבר כעת בקשה להארכה בהגשת הדוח.

מוזמנים לשבוע הבא:

איגודי היוצרים נוספים;

סמנכ"ל כספים ברשות השידור מר ערן הורן;

היועצת המשפטית של רשות השידור הגב' חנה מצקביץ';

פרופ' אמאל ג'מאל.

נתונים שהוועדה מעוניינת לקבל:

נתוני רייטינג של שידורי הרשות;

לוחות שידורים של הרשות;

הוצאות התוכן בשנת 2013- תוך התפלגויות של סוגי הפקות- דרמות, תעודה;

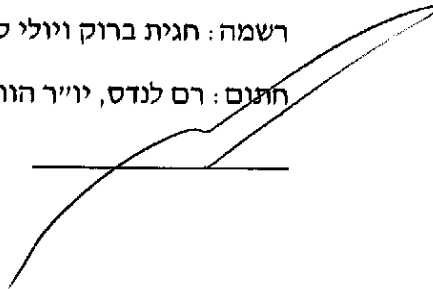
יועבר לחברים:

דוח מבקר המדינה על היחסים המוסדות המנהלים ברשות השידור.

בשבוע הבא נתכנס בשעה 18:00-14:00.

רשמה: חגית ברוק ויולי לסנובסקי

חתום: רם לנדס, יו"ר הוועדה

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'רם לנדס', written over a horizontal line. The signature is stylized and slanted upwards to the right.